

ชื่อเรื่อง **คุณค่าและการศึกษาเกี่ยวกับคุณค่า (Values and Value Education)**

คำนำ

เยาวชนทุกวันนี้สับสนเกี่ยวกับคุณค่าของพวกเขาและระบบคุณค่าด้วย เขากำลังเผชิญกับความขัดแย้งเรื่องคุณค่า และสถานการณ์ทางศีลธรรมที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกในทุกๆช่วงการเปลี่ยนแปลงของชีวิต และเขาก็ถึงจุดที่ไม่สามารถปฏิบัติตามคุณค่าเหล่านั้นได้ ถ้าเรามองดูเงื่อนไขหลายๆอย่างรอบๆตัวเรา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและวัฒนธรรมทางสังคมซึ่งเป็นเสมือนบทละครที่เข้าถึงได้ยาก แต่ก็ได้เกิดขึ้นแล้วแม้ในประเทศที่มีประเพณีที่สูงส่งเช่นประเทศของเรา เราก็จะสามารถเข้าใจเหตุผลที่ทำให้เขาสับสนและไม่มั่นคงได้

เมื่อมองดูวัฒนธรรมทางสังคมและความจริงทางการเมืองในประเทศของเรา เราจะพบการคอร์รัปชันในทุกระดับ การกดขี่คนยากจน และผู้ที่ถูกรีดรอนสิทธิ และความอยุติธรรมทางสังคม การก่อการร้าย การฆาตกรรม การปล้นจี้ และการลอบวางเพลิง ความรุนแรงดังที่ได้กล่าวถึงกลายเป็นสิ่งที่มีอยู่มากมายในเวลานี้ การขัดแย้งของชุมชน การชิงดีชิงเด่นทางศาสนา การแบ่งแยกชนชั้น การกดขี่แรงงาน การสูญเสียสินเดิมของหญิงที่แต่งงาน ทุกสิ่งทุกอย่างกลายเป็นเรื่องธรรมดาตามาก ประชาชนที่มีอำนาจและอิทธิพลเป็นเสมือนผู้ที่ต่อต้านคุณค่าที่ถูกต้องและนำปรารถนาด้วยชีวิตและแบบอย่างของพวกเขา เพราะว่าการสื่อสารที่ทันสมัยได้ทำให้อิทธิพลและแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมแพร่หลาย และกำลังอย่างมากมาย และนี่ก็คือ ด้านมืดของความจริงในสังคม

ในด้านสว่างก็มีเครื่องหมายแห่งความหวังอยู่มากมายเช่นกัน เช่นมีความสำนึกใหม่ถึงศักดิ์ศรีและสิทธิของมนุษย์ อันเป็นความเกี่ยวข้องกันที่ยิ่งใหญ่สำหรับคนยากจน คนที่ถูกกดขี่ ทั้งผู้ที่ป่วยและชรา เยาวชนมากมายได้ก้าวหน้าเข้ามาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยากจนและผู้ขัดสน และยังมีบุคคลมากมาย รวมทั้งกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดิ้นรนเพื่อความยุติธรรมและการกำจัดสิ่งชั่วร้ายในสังคม เพื่อให้คนยากจนและผู้ที่ถูกรีดรอนสิทธิ ผู้หญิงและคนงาน ได้ระลึกถึงสิทธิของพวกเขา และกำลังก้าวหน้ามาสู่การเรียกร้องสิทธิของพวกเขา และทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นถึงความหวังใหม่สำหรับโลกที่ดีกว่า

ในความจริงของสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้ ทำให้เราเข้าใจได้ว่า ทำไมเยาวชนของเราจึงพบว่ามันเป็นเรื่องยากที่จะสัมพันธ์กับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่เป็นหนึ่งเดียวกัน เยาวชนมากมายปฏิเสธคุณค่าทางประเพณีอย่างเปิดเผย และสงสัยในความเชื่อเกี่ยวกับหลักเกณฑ์คำสอนซึ่งถือว่าศักดิ์สิทธิ์มาหลายศตวรรษ แต่เนื่องจากเขาก็ไม่สามารถค้นหาสิ่งใดมาแทนค่านิยมทางประเพณีเหล่านั้นได้ ดังนั้นจึงเกิดความว่างเปล่าชนิดหนึ่งในชีวิตของเขา และนี่เป็นจุดที่อันตรายอันหนึ่ง เพราะในการขาดคุณค่าเขาจะไม่มีหลักเกณฑ์ หรือบรรทัดฐานอันเป็นพื้นฐานซึ่งทำให้เขาสามารถเผชิญสถานการณ์ต่างๆในชีวิต รวมถึงการเลือกและการตัดสินใจได้ ในภาวะนี้สถาบันทางการศึกษาและบุคคลทั้งหมดที่ทำงานกับเยาวชนมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยพัฒนาคุณค่าของเยาวชน

บทบาทของคุณครูในการพัฒนาคุณค่า (The Teacher ' s Role in Value Development)

ตามที่กล่าวแล้วข้างต้น คงไม่ต้องสงสัยเลยว่าคุณครูและผู้ที่ทำงานกับเยาวชนมีบทบาทสำคัญมากในการช่วยให้เยาวชนของเรามีความชัดเจนและพัฒนาคุณค่าของเขา แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ เขาจะทำอะไรได้ และทำอะไรจึงจะสามารถทำเช่นนั้นได้

3 ทางเลือกของคุณครู (Three Options of Teachers)

ในที่นี้มี 3 ทางเลือกให้คุณครูได้เลือกใช้พัฒนาคุณค่าของเยาวชน

ทางเลือกที่ 1 : ไม่ต้องทำอะไรเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาคุณค่า

มีคุณครูบางท่านเลือกทางนี้ เพราะเขาเชื่อว่าคุณค่าเป็นเรื่องที่ครอบครัวยุติธรรมและสถาบันทางศาสนาต้องอบรมสั่งสอน และมีบางท่านที่หลีกเลี่ยงที่จะทำอะไรเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆ เพราะเขาถูกฝึกมาและถูกจ้างมาให้สอนเนื้อหาวิชาเท่านั้น ไม่ใช่เรื่องคุณค่า ส่วนบางท่านที่ไม่ทำอะไรเลยเกี่ยวกับคุณค่า เพราะเขารู้สึกว่าไม่มีความชำนาญพอที่จะนำมาเชื่อมโยงกับวิชา ทั้งยังมีส่วนที่เชื่อว่าโรงเรียนไม่สามารถทำอะไรได้นอกจากปล่อยให้เด็กนักเรียนได้มีประสบการณ์มากๆ และช่วยให้เขาใช้ประสบการณ์เหล่านั้นให้ดีที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้

ทางเลือกที่ 2 : ถ่ายทอดชุดแห่งคุณค่าที่มีอยู่ให้แก่เด็กนักเรียน

ผู้ให้การอบรมบางท่านมีความคิดว่า งานของตนคือ การถ่ายทอดคุณค่าต่างๆ ซึ่งโดยทั่วไปถือว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง นำปรารถนา และดีงาม

Louis E. Raths , Merrill Harmin และ Sidney B. Simon ได้แนะนำวิธีการธรรมดาที่จะถ่ายทอดคุณค่าต่างๆ ไว้ 6 วิธีด้วยกัน โดยที่สามารถอธิบายอย่างสั้นๆ ได้ดังนี้

1. วิธีเป็นแบบอย่าง (The Model Approach)

วิธีที่ง่าย ๆ ก็คือ การเป็นแบบอย่างซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างมาก ถ้าเราเชื่อว่าคน ๆ หนึ่งซึมซับคุณค่าได้เช่นเดียวกับการซึมซับรูปแบบของพฤติกรรม เราก็สามารถสรุปได้ว่า การเป็นแบบอย่างมีผลต่อคุณค่าของเด็ก ๆ

2. วิธีการให้รางวัลและการลงโทษ (The Reward and Punishment Approach)

ในวิธีการนี้คุณครูหรือผู้ปกครองต้องตัดสินใจว่า พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่น่ายินดี ก็เลือกให้รางวัลและลงโทษตามที่สมควร สนับสนุนพฤติกรรมและให้กำลังใจเมื่อเขากระทำซ้ำ

3. วิธีการอธิบาย (The Explanatory Approach)

วิธีการนี้จะมีการปฏิบัติก็ต่อเมื่อคุณครูหรือผู้ปกครองจำแนกคุณค่าที่ควรบอกและอธิบายให้เด็กๆ เช่นพวกเขาอาจพูดว่า

“ ถ้าคุณเป็นคนซื่อสัตย์ เพื่อนๆก็จะไว้วางใจและต้องการให้คุณร่วมกลุ่มด้วย ”

“ ถ้าคุณขยันทำงาน คุณก็จะไปถึงจุดหมายและประสบความสำเร็จในชีวิต ”

4. วิธีการย้ำเตือน (The Nagging Approach)

วิธีการนี้ก็คือ การเตือนนักเรียนซ้ำๆ ว่าสิ่งใดถูกและสิ่งใดผิด และอะไรคือสิ่งที่คุณครูกาดหวังจากพวกเขา โดยไม่ต้องกังวลใจเรื่องความเข้าใจและเหตุผลของนักเรียนในเรื่องรูปแบบหรือวิถีทางของพฤติกรรม วิธีการนี้อยู่บนพื้นฐานแห่งสมมติฐานที่ว่า คุณค่าพัฒนามาจากอำนาจ คือ “ เราเป็นครูผู้ปกครองและผู้สูงอายุกว่า และเรารู้ว่าอะไรดีที่สุดสำหรับคุณ ”

5. วิธีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม (The Manipulative Approach)

ผู้ปกครองและคุณครูปฏิบัติตามวิธีนี้โดยพวกเขาจัดการสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่เหมาะสมให้แก่เด็กเรียน เพื่อพวกเขาจะได้เรียนรู้เพื่อผลทางคุณค่าที่ดี พวกเขาสามารถจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์โดยไม่ต้องยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยการพลิกผันผลแห่งการกระทำและพฤติกรรมบางอย่างซึ่งจะเกิดตามมา และโดยการหลีกเลี่ยงปัญหาขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

6. วิธีการแห่งศิลปะแบบเสรีเพื่อการสื่อสาร (The Transmittal Liberal Arts Approach)

บุคคลซึ่งชอบวิธีการนี้สนับสนุนความคิดที่ว่า “ ค่านิยมที่น่าปรารถนาและถูกต้องมีอยู่ เพียงแต่ไม่ได้รับการยอมรับจากทุกๆคน ” คุณค่าเหล่านั้นจะถูกค้นพบโดยผู้ซึ่งหมกมุ่นอยู่ในศิลปะแบบเสรี ค้นหาความคิดของมนุษย์ และได้รับผลสำเร็จด้วยจิตใจที่เปิดกว้าง พวกเขาส่งเสริมให้นักเรียน “ อ่านอย่างกว้างขวาง คิดให้ลึก และมีประสบการณ์กว้างไกล ” ด้วยความคาด-หวังว่า “ การศึกษาอย่างใช้ความคิดและประสบการณ์จะนำเขาไปยังคุณค่าและสิ่งที่ดีอย่างสมบูรณ์ในที่สุด ”

ทุกวันนี้ผู้คนมากมายที่เชื่อว่า วิธีการต่างๆ ข้างต้นก็ยังไม่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดคุณค่าอย่างแท้จริง เนื่องจากมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย ประการแรกคือ ผู้สนับสนุนวิธีการต่างๆ ดังที่กล่าวนี้ตั้งสมมติฐานว่า สิ่งที่ดีและคุณค่าที่สมบูรณ์เหมาะสมกับทุกคนและทุกเวลา มีอยู่ และสิ่งที่ดีรวมทั้งคุณค่า นั้นถูกถ่ายทอดได้ ประการที่สองคือ พวกเขาเชื่อมั่นไปว่าวิธีการต่างๆ นั้นไม่สามารถส่งผลถึงการปฏิบัติภายในของชีวิตมนุษย์ได้อย่างแน่นอน หมายถึง การปฏิบัติการในระดับที่ต่ำกว่าจะสังเกตได้ นั่นคือ เราไม่สามารถกำหนดวิถีทางของขบวนการเกี่ยวกับความคิดและความรู้สึก หรือกำหนดวิถีทางของแรงกระตุ้นที่เกิดจากการเรียนรู้ตั้งแต่ในครรภ์และเป็นมาโดยกำเนิด อีกทั้งไม่สามารถกำหนดขอบ-เขตของชีวิตมนุษย์ได้ด้วยแน่นอนว่าพวกเขายังมีประสบการณ์น้อยเรื่องคุณค่าของบุคคลและปรากฏการณ์ภายใน เช่น ความเชื่อ ความหวังและความซื่อสัตย์ และความปรารถนาภายในซึ่งไม่สามารถสะท้อนออกมาได้ชัดเจนในพฤติกรรมภายนอก และประการที่สามคือ เขาประเมินค่าอิทธิพลจากรูปแบบแห่งความขัดแย้งและความไม่สอดคล้องกัน ซึ่งให้ข้อมูลที่สับสนแก่เยาวชนต่ำเกินไป

ทางเลือกที่ 3 : ช่วยให้นักเรียนค้นพบคุณค่าของเขาด้วยตัวเอง

มีอีกแนวคิดหนึ่งที่แตกต่างจากที่กล่าวมาทั้งหมดได้เสนออีก 2 วิธีการคือ พวกเขาปฏิเสธความคิดที่ว่าความดีที่สมบูรณ์มีอยู่และถูกเรียนรู้ได้ สมมติฐานเบื้องต้นก็คือ คุณค่าต่างๆเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ เป็นส่วนบุคคลและเป็นไปตามสถานการณ์ สิ่งที่เขาต้องทำไม่ใช่การชี้ว่า “ สิ่งใดคือคุณค่าที่ดีและน่าปรารถนา ” แต่เป็นการช่วยให้นักเรียนเข้าใจชัดถึงคุณค่าของพวกเขา เพื่อว่าพวกเขาจะสามารถเลือกคุณค่าที่เหมาะสมที่สุดสำหรับตนเองและสิ่งแวดล้อมของตน และช่วยให้พวกเขาปรับตัวเข้ากับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง และมีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นด้วย

2 วิธีการที่ถูกเสนอแนะโดยผู้สนับสนุนทางเลือกนี้ คือ

1. วิธีการแห่งศิลปะแบบเสรีเพื่อความกระจ่าง (The Clarifying Liberal Arts Approach)

วิธีนี้มุ่งไปที่การส่งนักเรียนไปสู่วัฒนธรรมที่ดีที่สุด เพื่อว่านักเรียนอาจจะพบคุณค่าต่างๆ ที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง และสิ่งแวดล้อมของตน ไม่ใช่เพื่อค้นพบคุณค่า “ ที่ถูกต้อง ” ในทุกๆ เวลา

2. วิธีการแห่งทักษะทางด้านคุณค่า (The Value Skills Approach)

ผู้ที่ชื่นชมวิธีการนี้เชื่อว่า ปัญหาไม่ได้ช่วยให้แก่นนักเรียนค้นพบคุณค่าต่างๆ ได้มากเท่ากับการช่วยให้พวกเขาได้เกิดทักษะในการทำให้คุณค่าต่างๆ ชัดเจนขึ้นในทุกสถานการณ์แห่งชีวิต และมันก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่จะมาสอนเรื่องคุณค่าต่างๆแก่นักเรียนในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หรือเพื่อที่จะให้พวกเขาค้นพบคุณค่าของเขาโดยที่เราไม่สอนวิธีที่จะประยุกต์คุณค่าเหล่านั้นในสถานการณ์จริง ๆ เพื่อให้พฤติกรรมของแต่ละคนสอดคล้องกับระบบคุณค่าของเขา

การทำให้คุณค่าปรากฏ (Value Clarification)

ในวงการศึกษาด้านคุณค่าได้มีเรื่องที่ได้รับการพัฒนามากมาย การวิเคราะห์และการประเมินผลการสอน (methodology) อย่างกว้างขวางวิธีหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยนักปรัชญาประยุกต์ และนักมนุษยวิทยาซึ่งกำหนดทักษะทางด้านคุณค่าไว้อย่างกว้าง ๆ 7 ประการ และได้พัฒนาทวิวิธีการปฏิบัติไว้หลายแบบเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะเหล่านี้

7 กระบวนการของการประเมินคุณค่า (Seven Processes of Valuing)

Rath , Harmin และ Simon ได้นิยามคำว่า “ คุณค่า ” (value) ว่า เป็นช่วงหนึ่งของชีวิตที่ต้องพบกับมาตรการ 7 ประการ (ซึ่งตรงข้ามกับทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก จุดประสงค์ ฯลฯ)

ก. การเลือก (Choosing)

1. การเลือกอย่างอิสระ (Choosing Freely)

กระบวนการประเมินคุณค่าเกี่ยวข้องกับการเลือกอย่างอิสระ ไม่ใช่ผลจากความเห็นเพื่อนหรือความกดดันแห่งอำนาจ ถ้าบางสิ่งเป็นเครื่องชักนำชีวิตของใครบางคน ไม่ว่าจะมันเป็นอำนาจที่คอยสอดส่องหรือไม่ก็ตาม มันจะต้องเป็นการเลือกอย่างอิสระทั้งหมด ถ้ามีแรงมากระทำผลที่เกิดขึ้นก็ยังไม่ใช่ว่าผลสุดท้าย เป็นเพียงอิทธิพลของแรงเท่านั้น

2. การเลือกจากทางเลือกหลากหลาย (Choosing Out of Alternatives)

กระบวนการประเมินคุณค่าเกี่ยวข้องกับการพิจารณาทางเลือกที่หลากหลายก่อนที่จะตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง ทั้งนี้มีหลักฐานที่ชัดเจนว่าถ้าไม่มีทางเลือกใด ๆ แล้วจะไม่มีทางเลือกเกิดขึ้นได้ เช่นเมื่อคุณมีทางเลือกที่จะใช้เวลาในวันหยุดสุดสัปดาห์ได้มากมาย คือ พักผ่อน เรียน ไปเที่ยวกับเพื่อนๆ อ่านหนังสือ ทำงานบริการสังคม และคุณได้เลือกทางเลือกหนึ่งจากทางเลือกเหล่านี้ การเลือกนั้นก็ได้อธิบายให้เห็นคุณค่าของคุณ

3. การเลือกหลังจากพิจารณาความสำคัญ (Choosing After Considering Consequences)

การให้คุณค่าเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความสำคัญของทางเลือกต่างๆอย่างถี่ถ้วน การเลือกอย่างรีบเร่งและประมาทไม่นำไปสู่คุณค่าใด ๆ เพราะบางสิ่งที่มีความสำคัญในการนำพาชีวิตคนนั้นต้องพัฒนาจากความเข้าใจและการตัดสินใจ นั่นคือ คนเราจะเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างชาญฉลาดก็ต่อเมื่อเขาเข้าใจความสำคัญของทางเลือกนั้นอย่างชัดเจน

ข. การให้รางวัล (Prizing)

4. การให้รางวัลและการทะนุถนอม (Prizing and Cherishing)

การให้คุณค่าเกี่ยวข้องกับความภูมิใจ และความสุขในการเลือกของคุณอันเป็นความรู้สึที่ดี ๆ เกี่ยวกับสิ่งนั้น ไม่ใช่ความหยิ่งอย่างอวดดี นั่นคือ เมื่อเราให้ค่าแก่สิ่งใด เรามักจะให้รางวัล ทะนุถนอม ยกย่อง เคารพสิ่งนั้นและถือว่าสิ่งนั้นเป็นที่รัก เรามีความสุขกับคุณค่าหลายอย่างของเรา และคุณค่าหลากหลายก็หลั่งไหลมาจากการเลือกต่างๆ ที่เรายินดีกระทำ

5. การยืนยันจากสาธารณชน (Publicly Affirming)

การให้คุณค่าเกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความเชื่อมั่นของคุณกับคนอื่น โดยการยืนยันความเชื่อของเราเพื่อที่จะบอกถึงความคิดเห็นของเราให้สาธารณชนได้รับรองสถานภาพของเรา

ค. การกระทำ (Acting)

6. การกระทำที่สอดคล้องกับการเลือกของคุณ (Acting According to Your Choice)

การให้คุณค่าเกี่ยวข้องกับการกระทำที่สอดคล้องกับการเลือกของคุณไม่ใช่เพียงมีความตั้งใจที่ดี นั่นคือ เมื่อเรายึดถือคุณค่าใดว่าเป็นที่รักแล้ว สิ่งนั้นจะแสดงออกมาในทุกด้านของชีวิตเรา ดังนั้นเมื่อเรามีเวลา เงิน และพลังงานที่จำกัด เราจะใช้เวลา เงิน และพลังงานของเราอย่างไร เพื่อจะแสดงถึงสิ่งมีเราให้ค่าและสำหรับเยาวชนที่กำลังหารูปแบบแห่งความเชื่อ เป้าหมายและอุดมคติของตนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการศึกษาเราควรสนับสนุนให้เขากระทำตามความเชื่อ เป้าหมายและอุดมคติของเขาด้วย

7. การกระทำด้วยรูปแบบ การกระทำซ้ำ และความยึดมั่น (Acting with a Pattern, Repetition, and Consistency)

การให้คุณค่าเกี่ยวข้องกับการกระทำซ้ำ ๆ และการรวมการกระทำนั้นเข้าสู่รูปแบบของชีวิตของคุณ คุณค่าของคุณจะแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ในเวลาต่างๆ ด้วยความยึดมั่น และกลับ-กลายเป็นรูปแบบของการกระทำ

คุณครูสามารถช่วยให้นักเรียนได้ตรวจสอบรูปแบบของการกระทำในปัจจุบัน และพฤติกรรมในชีวิตของเขา และทำการตัดสินใจใหม่ ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงและการเติบโตในการพัฒนาคุณค่า

บทสรุป (Conclusion)

ถ้าเราต้องการเตรียมเยาวชนของเราให้มีชีวิตด้วยความรู้สึกรับผิดชอบ เพื่อการพบกับการทำ-ทลายแห่งอนาคตที่เราไม่สามารถรู้ได้ และสามารถที่จะผ่านสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตได้อย่างปลอดภัย ทั้งยัง

สามารถนำชีวิตของคนผ่านทางเลือกแห่งคุณค่าที่มีมากมายจนไม่อาจนับได้ในภายหน้า เราจึงควรพยายาม
อย่างถึงที่สุดที่จะสอนกระบวนการแห่งการพัฒนาดังได้กล่าวข้างต้นให้แก่เขา และโรงเรียนของเราก็
สามารถและควรอย่างยิ่งที่จะรับภาระทางด้านนี้ได้อย่างจริงจัง

รายชื่อคุณค่าต่างๆ

บางทีคุณจะพบว่าการบอกชื่อและการกำหนดคุณค่าต่าง ๆ ของคุณเป็นสิ่งที่ยาก ดังนั้นเราจึงมีรายชื่อคุณค่าต่างๆ ให้คุณได้อ้างอิง แต่แน่นอนว่าไม่ใช่รายชื่คุณค่าต่างๆ ที่ครบสมบูรณ์ คุณยังสามารถเพิ่มรายชื่อและทำให้สมบูรณ์ขึ้นได้

ความชื่นชมยินดีในชีวิต	สุขภาพ	ศาสนา
การมีส่วนร่วม	ความซื่อสัตย์	ความเคารพนับถือบุคคลอื่นๆ
ความงาม	เกียรติยศ	การยอมเสี่ยง
ความรักสะอาด	ความกล้าตัดสินใจ	การช่วยชีวิต
ความเป็นเพื่อนร่วมงาน	การเข้าใจอะไรบางอย่าง	การมีวัฒนธรรม
ความเห็นอกเห็นใจ	ความสนิทสนม	ความปลอดภัย
ความพอเพียง	ความยุติธรรม	ความเชื่อมั่นในตนเอง
การต่อสู้	ความรู้	ความมีระเบียบวินัยในตนเอง
การร่วมมือ	เวลาว่าง	ความรู้คุณค่าในตนเอง
ความกล้าหาญ	ความรัก	การบริการ
ความเป็นคนช่างประดิษฐ์	ความภาคภูมิใจ	ปีติสุข
ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่	ความเป็นผู้ใหญ่	ความสันโดษ
การศึกษา	เงิน	ความเป็นไปตามธรรมชาติ
ความสามารถ	ความอ่อนน้อม	สถานะทางสังคม
การเข้าถึงจิตใจผู้อื่น	หน้าที่	การมีชีวิตอยู่
ความเท่าเทียมกัน	การประพฤติตนอย่างดี	การผ่อนคลาย
ความเชื่อในศาสนา	ความอดทน	ประเพณี
พรหมลิขิต	ความรักชาติ	ความเชื่อมั่น
ความอะลุ่มอล่วย	ความสงบ	ความอยากรู้
เสรีภาพ	ความบากบั่น	ความเฉลียวฉลาด
มิตรภาพ	ความยินดี	ความชำนาญในงาน
ความกรุณา	การสวดมนต์	การนับถือศาสนา
ความกตัญญู	ประสิทธิภาพในการผลิต	ความกระตือรือร้น